

ՀՐԱՎԵՐ

ԳԻՏԱԿԱՆ ԵՎ ԳԻՏԱՏԵԽՆԻԿԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ՊԱՅՄԱՆԱԳՐԱՅԻՆ (ԹԵՄԱՏԻԿ) ՖԻՆԱՆՍԱՎՈՐՄԱՆ ՇՐՋԱՆԱԿՈՒՄ «ՀԵՌԱՎԱՐ ԼԱԲՈՐԱՏՈՐԻԱՆԵՐԻ ՀԻՄՆԱԴՐՄԱՆ ԾՐԱԳԻՐ 2023» ՄՐՑՈՒՅԹԻ

I. ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԴՐՈՒՅԹՆԵՐ

1. Մրցույթը

- 1.1. Գիտական և գիտատեխնիկական գործունեության պայմանագրային (թեմատիկ) ֆինանսավորման շրջանակներում «Հեռավար լաբորատորիաների հիմնադրման ծրագիր 2023» հայտերի (այսուհետ՝ **Հայտ**) ընտրության մրցույթն (այսուհետ՝ **Մրցույթ**) անցկացվում է համաձայն Հայաստանի Հանրապետության կրթության, գիտության, մշակույթի և սպորտի նախարարի 2023 թվականի հունվարի 31-ի N 153-Ա/2 հրամանի:
- 1.2. **Մրցույթը** կազմակերպում է Հայաստանի Հանրապետության կրթության, գիտության, մշակույթի և սպորտի նախարարության գիտության կոմիտեն (այսուհետ՝ **Կոմիտե**)՝ առաջնորդվելով ՀՀ կառավարության 2001 թվականի նոյեմբերի 17-ի N 1122 որոշմամբ հաստատված գիտական և գիտատեխնիկական գործունեության պայմանագրային (թեմատիկ) ֆինանսավորման կարգով:
- 1.3. **Մրցույթն** ուղղված է արտերկրի գիտնականների ղեկավարությամբ Հայաստանի Հանրապետության պետական բյուջեի գիտական և գիտատեխնիկական գործունեության բազային ֆինանսավորմամբ ծրագիր իրականացնող կազմակերպությունում (այսուհետ՝ **Կազմակերպություն**) հեռանկարային, ժամանակակից գիտական ուղղություններով նոր ստորաբաժանումներ ստեղծելուն:
- 1.4. **Մրցույթն** իրականացվում է գիտական և գիտատեխնիկական գործունեության բոլոր բնագավառներով (Հավելված N 2.1):
- 1.5. Ներկայացվող գիտական նախագիծը (այսուհետ՝ **Նախագիծ** (Հավելված N 2.4)) պետք է լինի հավակնոտ, խոստումնալից և իրագործելի:

1.6. **Մրցույթի** հրավերի փաթեթը սահմանում է դրան դիմելու կարգը, չափանիշները, **Հայտերի** գնահատման փուլերը և **Նախագծերի** ֆինանսավորումն ու հաշվետվողականությունը:

2. Նպատակը

2.1. **Մրցույթի** նպատակներն են.

- խթանել ներպետական և միջազգային համագործակցությունը,
- ներգրավել երիտասարդ հետազոտողների և ասպիրանտների,
- նպաստել երիտասարդ հետազոտողների ինտեգրմանը միջազգային հետազոտական միջավայրին,
- ներգրավել Սփյուռքի գիտական ներուժը,
- բարձրացնել **Կազմակերպության** ներուժը,
- բարելավել գիտական միջավայրը,
- ստեղծել նոր, մրցունակ և հեռանկարային գիտական ստորաբաժանումներ:

3. Խումբը

3.1. **Նախագիծը** մշակում և իրականացնում է գիտահետազոտական խումբը (այսուհետ՝ **խումբ**), որը կազմված է առավելագույնը երկու ղեկավար(ներ) արտերկրից (այսուհետ՝ **Խմբի ղեկավար**) և 2-5 անդամից՝ համաղեկավար և կատարողներ:

3.2. Խմբի համաղեկավարը և կատարողները **Նախագծի** իրականացման ընթացքում պետք է հանդիսանան Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիներ կամ ռեզիդենտներ, ինչպես նաև բնակվեն Հայաստանի Հանրապետությունում:

3.3. **Խմբի** անունից հանդես է գալիս միայն համաղեկավարը՝ **Խմբի ղեկավարի** համաձայնությամբ:

4. Խմբի ղեկավարը

4.1. **Խմբի ղեկավար** կարող է լինել այն անձը, ով՝

- ունի գիտական աստիճան,
- հիմնական/պայմանագրային հիմունքով աշխատում և զբաղվում է հետազոտական գործունեությամբ (պրոֆեսոր, դասախոս, հետազոտող, կամ դրան համարժեք պաշտոն զբաղեցնող) արտերկրի որևէ հետազոտական հաստատությունում (բուհ, գիտական կենտրոն):

- սույն **Մրցույթի** հրավերի հրապարակմանը նախորդող 4 տարիների ընթացքում գումարային 12 ամիս և ավելի չի ուսումնառել կամ աշխատել Հայաստանի Հանրապետությունում:

4.2. **Խմբի ղեկավարը** վերջին 5 տարիների համար պետք է ներկայացնի՝

Հավելված 2.1-ով ներկայացված գիտական և գիտատեխնիկական գործունեության «1-5» բնագավառների մասնագիտություններով.

- 4 գիտական հրապարակում միջազգային գիտատեղեկատվական շտեմարաններում («Science Citation Index Expanded (SCIE)», «Social Sciences Citation Index (SSCI)», «Emerging Sources Citation Index (ESCI)», «Arts&Humanities Citation Index (AHCI)»), **կամ** գրքերի հղման ինդեքսի (Book Citation Index) հրատարակիչների ցանկում ներառված հրատարակչությունների հրապարակած գրքի զլուխ կամ հոդված ժողովածուում, **կամ** «Scimago Journal & Country Ranking» պորտալի առնվազն Q4 քառորդ, իսկ գիտաժողովի նյութերի դեպքում՝ առնվազն Q2 քառորդին համարժեք SJR ինդեքս (Scimago Journal Rank Indicator) ունեցող պարբերականներում (այսուհետ՝ **ՄԳՇ**),
- **կամ** 1՝ առնվազն 5 տպագրական մամուլ ծավալ ունեցող մենագրություն, կոլեկտիվ մենագրություն կամ գիտական աշխատություն՝ հրատարակված Web of Science գիտատեղեկատվական հարթակի գրքերի հղման ինդեքսի (Book Citation Index) հրատարակիչների ցանկում ներառված հրատարակչություններում (այսուհետ՝ **Մենագրություն**):

Հավելված 2.1-ով ներկայացված գիտական և գիտատեխնիկական գործունեության «6» բնագավառի մասնագիտություններով՝

- 2 հրապարակում **ՄԳՇ**-ում,
- կամ 1 **Մենագրություն**,

Մեկ Մենագրությունը համարժեք է 4 հրապարակման ՄԳՇ-ում:

4.3. Բեալի ցանկերում (Beall's list, <https://beallslist.net/>) ներառված կեղծ կամ «գիշատիչ» հրատարակչություններում կամ պարբերականներում հրատարակված աշխատություն ներկայացնելու դեպքում **Հայտը** փորձաքննության ենթարկելու հարցը կքննարկվի Հայտերի գնահատման նպատակով ստեղծված մասնագիտական փորձագիտական խորհրդում (այսուհետ՝ **Խորհուրդ**):

4.4. **Խմբի ղեկավարը** պետք է **Նախագծի** իրականացման ընթացքում յուրաքանչյուր տարի հանրագումարային առնվազն 4 շաբաթ անցկացնի Հայաստանի Հանրապետության ընդունող **Կազմակերպությունում**, ինչպես նաև **Նախագծի**

կատարման ընթացքում հանրագումարային առնվազն 60 օր ժամկետով իր ներկայացրած գիտական կազմակերպությունում ընդունի **Խմբի** անդամներին:

4.5. **Խմբի ղեկավարը** պատասխանատու է **Խմբի** ձևավորման համար և հանդես է գալիս **Խմբի** անունից:

5. Խմբի անդամները

5.1. **Խումբը** պետք է ունենա Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացի կամ ռեզիդենտ հանդիսացող **համադեկավար**՝ ծնված 1983 թվականի հունվարի 1-ից հետո:

5.2. **Խմբի** կատարողները կարող են լինել ինչպես Հայաստանի Հանրապետությունից, այնպես էլ արտերկրից:

5.3. **Խմբում** պետք է ընդգրկվի՝

- առնվազն 3 անդամ (ներառյալ **Խմբի** համադեկավարը)՝ Հավելված 2.1-ով ներկայացված գիտական և գիտատեխնիկական գործունեության «1-4» բնագավառների համար,
- առնվազն 2 անդամ (ներառյալ **Խմբի** համադեկավարը)՝ Հավելված 2.1-ով ներկայացված գիտական և գիտատեխնիկական գործունեության «5-6» բնագավառների համար:

5.4. **Խմբի** անդամներից (ներառյալ **Խմբի** համադեկավարը) առնվազն երկուսը պետք է ծնված լինեն 1988 թվականի հունվարի 1-ից հետո և կարող են լինել առնվազն բակալավրիատի երրորդ կուրսի ուսանողներ: Նշված տարիքը կարող է բարձրանալ.

- ՀՀ զինված ուժերում ծառայած լինելու դեպքում՝ 2 տարով,
- երեխայի խնամքի արձակուրդում գտնվելու դեպքում՝ յուրաքանչյուր երեխայի համար՝ 1 տարով:

5.5. Հավելված 2.1-ով ներկայացված գիտական և գիտատեխնիկական գործունեության «1-4» բնագավառների համար կատարողները կարող են լինել **Նախագծի** գիտական և գիտատեխնիկական բնագավառին առնչվող մասնագիտությամբ բակալավրիատի առնվազն առաջին կուրսի ուսանողներ, եթե դպրոցական առարկայական օլիմպիադայի հանրապետական փուլում 11-րդ կամ 12-րդ դասարաններում արժանացել են առնվազն երրորդ կարգի դիպլոմի:

5.6. **Խմբի** երիտասարդ կատարողներից առնվազն մեկը չպետք է ներառված լինի Հայաստանի Հանրապետության պետական բյուջեի գիտական և գիտատեխնիկական գործունեության բազային ֆինանսավորման որևէ ծրագրում:

- 5.7. **Խմբի** անդամները (ներառյալ **Խմբի** համադեկավարը) չեն կարող ընդգրկվել սույն **Մրցույթին** ներկայացված մեկից ավելի **Հայտերում**, ինչպես նաև չեն կարող հանդիսանալ «Առաջատար հետազոտությունների աջակցության», «Գիտական խմբերի մեկնարկի կամ լաբորատորիաների (բաժինների) ամրապնդմանն աջակցության» «Գիտական խմբերի մեկնարկի» և «Գիտական խմբերի կամ լաբորատորիաների ամրապնդման», «Հայաստանի Հանրապետության գիտական համայնքին արտերկրի գիտնականների ինտեգրմանն աջակցության ծրագիր 2022», «Հեռավար լաբորատորիաների հիմնադրման ծրագիր 2022» և «Հայաստանի Հանրապետության գիտական համայնքին արտերկրի գիտնականների ինտեգրմանն աջակցության ծրագիր 2023» մրցույթների հաղթողներ:
- 5.8. **Խմբի** ղեկավարները չեն կարող ընդգրկվել սույն **Մրցույթին** ներկայացված մեկից ավելի **Հայտերում**, ինչպես նաև հանդիսանա «Հեռավար լաբորատորիաների հիմնադրման ծրագիր 2022» մրցույթի շահառու:

6. Կազմակերպությանը ներկայացվող պահանջները

- 6.1. **Կազմակերպությունը** պետք է լինի Հայաստանի Հանրապետության պետական բյուջեի գիտական և գիտատեխնիկական գործունեության բազային ֆինանսավորմամբ ծրագիր իրականացնող:
- 6.2. **Կազմակերպությունը** պետք է աջակցի **Նախագծի** իրականացմանը:
- 6.3. **Կազմակերպությունը Խմբի ղեկավարին** է տրամադրում **Կազմակերպության** (բուհի ֆակուլտետի) գիտական խորհրդի եզրակացությունը (Board Conclusion), որտեղ նշվում է **Նախագծի** համապատասխանությունը, կարևորությունը և արդիականությունը **Կազմակերպության** գիտական ուղղություններին:
- 6.4. **Կազմակերպությունը, Նախագծի** կատարման առնվազն ողջ ընթացքի համար, Խմբի համադեկավարին ներառում է գիտական և գիտատեխնիկական գործունեության բազային ֆինանսավորմամբ ծրագրում (եթե ներառված չէ):
- 6.5. **Կազմակերպության** ղեկավարը **Խմբի ղեկավարին** է տրամադրում գրություն, որ ծանոթ է **Մրցույթի** հրավերի պայմաններին և պատրաստ է **Կազմակերպության** ֆինանսական ռեսուրսներով ապահովել հրավերի «6.10.» ենթակետում նշված ստորաբաժանման ձևավորումը:
- 6.6. **Կազմակերպությունը** հասանելիություն է ապահովում առկա ենթակառուցվածքներին և սարքավորումներին:

- 6.7. Ֆինանսական նախահաշվի (այսուհետ՝ **Նախահաշիվ**), «Այլ ծախսեր» հոդվածի «Վերադիր ծախսեր» ենթահոդվածով նախատեսված ֆինանսական միջոցներով **Կազմակերպության** ղեկավարն ապահովում է **Նախագծի** կատարման համար անհրաժեշտ պայմաններ ստեղծելուն ուղղված ծախսերը:
- 6.8. **Կազմակերպության, Կոմիտեի** և ֆինանսավորման երաշխավորված համադրելավարի միջև ՀՀ «Քաղաքացիական օրենսգրքով» սահմանված կարգով կնքվում է «Գիտական և գիտատեխնիկական գործունեության պայմանագրային (թեմատիկ) ֆինանսավորման շրջանակներում «Հեռավար լաբորատորիաների հիմնադրման ծրագիր 2023» **Մրցույթի** համար պետության կողմից դրամաշնորհի ձևով տրամադրվող ֆինանսական աջակցության գումարների օգտագործման մասին» եռակողմ պայմանագիր (այսուհետ՝ **Պայմանագիր**):
- 6.9. **Նախագծի** իրականացման համար ձեռքբերված սարքերը, նյութերը և ծառայությունները ներառվում են **Կազմակերպության** հաշվեկշռում՝ հետագայում կանոնադրական նպատակներով օգտագործելու համար:
- 6.10. **Նախագծի** իրականացման ընթացքում՝ մինչև 24 ամիսը լրանալը, համադրելավարի (ստորաբաժանման ղեկավար) և կատարողների (ստորաբաժանման աշխատակիցներ) ընդգրկմամբ **Կազմակերպությունում** գիտական և գիտատեխնիկական գործունեության բազային ֆինանսավորմամբ ձևավորվում է նոր գիտական ստորաբաժանում (խումբ, լաբորատորիա, բաժին):

7. Ժամկետները

- 7.1. **Նախագծի** իրականացման տևողությունը 60 ամիս է:
- 7.2. **Մրցույթին** դիմելու վերջնաժամկետն է 2023 թվականի ապրիլի 07-ը: (**Հայտերի** ուղարկման հնարավորությունը կարգելափակվի Երևանի ժամանակով ժամը 18:00-ին):
- 7.3. **Պայմանագրերը** կնքվում են **Մրցույթի** արդյունքները հայտնի դառնալուց հետո՝ 10-օրյա ժամկետում:
- 7.4. **Նախագիծը** սկսվում և իրականացվում է **Պայմանագրում** նշված ժամկետներում:

8. Ակնկալվող արդյունքները

- 8.1. **Նախագծի** կատարման 35 ամիսը լրանալուց հետո **Խմբի** անդամները պետք է ունենան **Մրցույթի** հրավերի «8.5.» ենթակետով սահմանված նշումով.

- Հավելված 2.1-ով ներկայացված գիտական և գիտատեխնիկական գործունեության «1-5» բնագավառների մասնագիտություններով՝
 - առնվազն 3 գիտական հրապարակում **ՄԳՇ**-ում:
 - կամ 1 **Մենագրություն**:
- Հավելված 2.1-ով ներկայացված գիտական և գիտատեխնիկական գործունեության «6» բնագավառի մասնագիտություններով՝
 - առնվազն 2 գիտական հրապարակում ՄԳՇ-ում,
 - կամ 1 Մենագրություն:

8.2. **Նախագծի** ավարտից հետո՝ 60 ամսվա կտրվածքով, **Խմբի** անդամները պետք է ունենան **Մրցույթի** հրավերի «8.5.» ենթակետով սահմանված նշումով՝

- Հավելված 2.1-ով ներկայացված գիտական և գիտատեխնիկական գործունեության «1-5» բնագավառների մասնագիտություններով՝
 - առնվազն 8 գիտական հրապարակում **ՄԳՇ**-ում, որոնցից առնվազն երկուսը՝ Q1 և առնվազն երկուսը՝ Q2 քառորդներում ընդգրկված պարբերականներում,
 - կամ 2 **Մենագրություն**:
- Հավելված 2.1-ով ներկայացված գիտական և գիտատեխնիկական գործունեության «6» բնագավառի մասնագիտություններով՝
 - առնվազն 6 գիտական հրապարակումներ ՄԳՇ-ում, որոնցից առնվազն երկուսը՝ Q1 և առնվազն երկուսը՝ Q2 քառորդներում ընդգրկված պարբերականներում,
 - կամ 2 **Մենագրություն**:

Մեկ Մենագրությունը համարժեք է ՄԳՇ-ում ընդգրկված 4 հրապարակման:

8.3. Որպես **Նախագծի** արդյունք ներկայացված գիտական հրապարակումներից առնվազն կետում համադրված լինելու պետք է լինի կամ առաջին, կամ վերջին, կամ նամակագրություն վարող (corresponding author) հեղինակ, կամ ունենա որևէ համարժեք նշում:

8.4. Որպես **Նախագծի** արդյունք ներկայացված գիտական հրապարակումներում հեղինակի աշխատավայր (affiliation) պետք է նշվի **Կազմակերպությունը**:

8.5. **Նախագծի** շրջանակներում իրականացված հետազոտության արդյունքները հրապարակելիս անհրաժեշտ է նշել **Կոմիտեի** կողմից ստացած աջակցության մասին.

- *This work was supported by the Science Committee of RA (Research project № _____).*

Համապատասխան նշման բացակայության դեպքում հրապարակումը չի համարվելու Նախագծի արդյունք, հետևաբար՝ չի ընդունվելու հաշվետվության մեջ:

- 8.6. **Նախագծի** կատարման արդյունքում Հավելված 2.1-ով ներկայացված գիտական և գիտատեխնիկական գործունեության «1-5» բնագավառների մասնագիտություններով ակնկալվում է 25000.0 հազար ՀՀ դրամը, իսկ Հավելված 2.1-ով ներկայացված գիտական և գիտատեխնիկական գործունեության «6» բնագավառի մասնագիտություններով 15000.0 հազար ՀՀ դրամը գերազանցող միջազգային գիտական դրամաշնորհի առնվազն մեկ դիմում (submitted grant):
- 8.7. **Նախագծի** իրականացման ընթացքում **Խմբի** անդամները պետք է ապահովեն **Նախագծի** և/կամ գիտության տվյալ բնագավառի վերաբերյալ գիտահանրամատչելի նյութերի ստեղծում և հանրայնացում (հարցազրույցներ, հրապարակումներ գիտահանրամատչելի ամսագրերում, տեսանյութերի ստեղծում և տարածում, լայն լսարանի համար քննարկումների կազմակերպում և այլն), որոնք հաշվի կառնվեն **Խորհրդի** կողմից ամփոփիչ հաշվետվությունն ընդունելու մասին եզրակացություն տալիս:
- 8.8. «8.2.» ենթակետում նշված պայմանը չկատարելը/կատարելը կանդրադառնա հետագայում **Կոմիտեի** հայտարարած մրցույթներին **Խմբի** անդամների կողմից ներկայացվող հայտի փորձագիտական գնահատականի վրա՝ դրանից հանելով/գումարելով տվյալ մրցույթում հայտի առավելագույն գնահատականի 5 տոկոսի չափով միավոր՝ **Խմբի ղեկավարի** ընդգրկված լինելու դեպքում և 1 տոկոսի չափով միավոր՝ **Նախագծի** կատարողներից յուրաքանչյուրի դեպքում: Հանրագումարում կհանվի/կգումարվի տվյալ մրցույթում հայտի առավելագույն գնահատականի ոչ ավելի, քան 5 տոկոսի չափով միավոր: Հետագա մրցույթներին **Խմբի** անդամների կողմից ներկայացված հայտի փորձագիտական գնահատականի նվազեցումը կչեղարկվի **Նախագծի** ավարտից հետո **Կոմիտե** ներկայացվող ամփոփիչ հաշվետվությունն ընդունելու **Խորհուրդ** եզրակացության հիման վրա:

II. ՀԱՅՏԻ ԼՐԱՑՄԱՆ ԵՎ ՆԵՐԿԱՅԱՑՄԱՆ ԿԱՐԳԸ

9. Հայտ ներկայացնելը

- 9.1. **Հայտը** լրացնում և ներկայացնում է **Խմբի** ղեկավարը՝ rl-armenia-2023.scs.am/ առցանց համակարգի միջոցով: **Հայտի** ուղարկման վերջնաժամկետն է 2023 թվականի ապրիլի

07-ը (**Հայտի** ուղարկման հնարավորությունն արգելափակվում է ապրիլի 07-ին՝ Երևանի ժամանակով ժամը 18:00-ին):

9.2. Թղթային տարբերակով **Կոմիտե** են ներկայացվում հետևյալ փաստաթղթերը՝

Խմբի ղեկավարի դիմումը (Հավելված N 2.2),

Նախահաշիվը,

Կազմակերպության (բուհի ֆակուլտետի) գիտական խորհրդի եզրակացությունը (Board Conclusion), որտեղ նշվում է **Նախագծի** համապատասխանությունը, կարևորությունը և արդիականությունը **Կազմակերպության** գիտական ուղղություններին,

Նոր գիտական ստորաբաժանում կազմավորելու վերաբերյալ **Կազմակերպության** ղեկավարի գրությունը,

կատարողների վերջին դիպլոմների պատճենները, իսկ ասպիրանտ կամ ուսանող հանդիսանալու դեպքում՝ համապատասխան տեղեկանք(ներ)ը,

Խմբի ղեկավարի և անդամների մասնագիտական ինքնակենսագրությունները (CV):

9.3. Անհրաժեշտության դեպքում կարող են պահանջվել այլ փաստաթղթեր:

9.4. **Կազմակերպության** լիազորված անձը (գիտական քարտուղար կամ այլ) մինչև 2023 թվականի ապրիլի 14-ը ներառյալ մեկ ընդհանուր փաթեթով, առձեռն **Կոմիտե** է ներկայացնում **Կազմակերպության** կողմից ներկայացված բոլոր **Հայտերին** վերաբերող փաստաթղթերը, աշխատանքային օրերին՝ ժամը 09:00-13:00 և 14:00-18:00 (Օրբելի եղբայրների 22, 7-րդ հարկ, 706 սենյակ):

9.5. **Մրցույթի** վերաբերյալ լրացուցիչ տեղեկատվություն և խորհրդատվություն կարելի է ստանալ **Կոմիտեի** գիտական գործունեության կազմակերպման վարչությունից, հեռախոս՝ (010) 210140 (ներքին 108), էլեկտրոնային փոստ՝ scexpert@scs.am:

Ուշադրություն. Կոմիտեն քննարկման է ընդունում միայն առցանց համակարգի կողմից ձևավորված Հայտերը: Հայտերը, որոնք չեն ուղարկվել վերը նշված կարգի և ժամկետների համաձայն, քննարկման ենթակա չեն:

10. Նախահաշիվը Նախահաշիվը կազմված է «Աշխատանքի վարձատրություն» և «Այլ ծախսեր» հոդվածներից: «Այլ ծախսեր» հոդվածը բաղկացած է «Սարքեր, նյութեր և ծառայություններ», «Գործուղումներ», «Խմբի կամ լաբորատորիայի ստեղծում», «Փորձարարական հետազոտություններ» և «Վերադիր ծախսեր» ենթահոդվածներից:

- 10.2. **Նախահաշվի** «Աշխատանքի վարձատրություն» հողվածում Խմբի անդամների (բացառությամբ **Խմբի ղեկավարի**) աշխատանքի ամսական վարձատրության միջին չափն ընդունել 300.0 հազար դրամ (ներառյալ հարկերը և այլ պարտադիր վճարները):
- 10.3. Եթե աշխատանքի վարձատրության համար նախատեսված գումարը պակաս է վերոնշյալ ծավալից, ապա տարբերությունը կարելի է օգտագործել **Նախահաշվի** «Այլ ծախսեր» հողվածում:
- 10.4. «Այլ ծախսեր» հողվածի «Սարքեր, նյութեր և ծառայություններ», «Գործուղումներ» և «Վերադիր ծախսեր» ենթահողվածներով գումարային 12-ամսվա կտրվածքով կարելի է նախատեսել մինչև 1000.0 հազար դրամ՝ **Խմբի յուրաքանչյուր** անդամի հաշվարկով (բացառությամբ Խմբի ղեկավարի): Այս գումարը կարող է ավելանալ «10.3.» կետով սահմանված տարբերության չափով:
- 10.5. Հայաստանի Հանրապետությունում գտնվելու ժամանակահատվածի ընթացքում **Խմբի ղեկավարի**(ների) համար կարող է նախատեսվել հոնորար՝ շաբաթական մինչև 150.0 հազար դրամ, բայց ոչ ավելի, քան հանրագումարային 3000.0 հազար դրամ **Նախագծի** կատարման ողջ ընթացքի համար:
- 10.6. **Նախահաշվի** «Այլ ծախսեր» հողվածի «Սարքեր, նյութեր և ծառայություններ» ենթահողվածով կարող են նախատեսվել գիտական սարքավորումների, հետազոտությունների ընթացքում օգտագործվող նյութերի ձեռքբերման և/կամ ծառայությունների ծախսերը: Համաղեկավարը ծառայությունների մատուցման պայմանագրեր կարող է կնքել միայն իրավաբանական անձանց հետ՝ համաձայնեցնելով **Կոմիտեի** հետ:
- 10.7. **Նախահաշվի** «Այլ ծախսեր» հողվածի «Գործուղումներ» ենթահողվածով նախատեսվող գումարը կարող է օգտագործվել **Նախագծի** ընթացքի ու արդյունքների ներկայացման նպատակով միջազգային գիտաժողովներին մասնակցության համար, ինչպես նաև **Խմբի ղեկավարի** և անդամների փոխադարձ այցելությունների գործուղման ծախսերը հոգալու համար:
- 10.8. **Նախահաշվի** «Այլ ծախսեր» հողվածի «Խմբի կամ լաբորատորիայի ստեղծում» ենթահողվածով առաջին 12-ամսվա համար լրացուցիչ կարող է հայցվել 15000.0 հազար դրամ, որը կարող է օգտագործվել Խմբի կամ լաբորատորիայի ենթակառուցվածքի բարելավման ուղղությամբ և **Նախագծի** կատարման համար անհրաժեշտ այլ ծախսերի համար:

- 10.9. **Նախահաշվի** «Այլ ծախսեր» հոդվածի «Փորձարարական հետազոտություններ» ենթահոդվածով լրացուցիչ 20000.0 հազար դրամ կարող է հայցվել փորձարարական հետազոտություններ նախատեսող **Նախագծերի** համար, որը կարող է նախատեսվել գիտական սարքավորումների և նյութերի ձեռքբերման և **Նախագծի** բնույթով պայմանավորված այլ ծախսերի համար:
- 10.10. Գիտական սարքերի և սարքավորումների ձեռքբերումը չի կարող նախատեսվել **Նախագծի** իրականացման վերջին տարում:
- 10.11. **Նախահաշվի** «Այլ ծախսեր» հոդվածի «Վերադիր ծախսեր» ենթահոդվածով (60 ամսվա համար) կարող է հայցվել մինչև 2500.0 հազար դրամ:
- 10.12. Գործուղումների օրապահիկը և գիշերավարձը հաշվարկելիս անհրաժեշտ է առաջնորդվել Հայաստանի Հանրապետության կառավարության 2005 թվականի դեկտեմբերի 29-ի N 2335-Ն որոշմամբ:
- 10.13. **Նախահաշվի** բոլոր ենթահոդվածների ծախսերը պետք է հիմնավորել **Նախահաշվի** մեկնաբանության մեջ:
- 10.14. **Նախահաշվի** հիմնավորվածությունը և բաշխումը կարող են լրամշակվել **Խորհրդի** առաջարկությամբ և **Խմբի ղեկավարի** համաձայնությամբ:

III. ՀԱՅՏԵՐԻ ԳՆԱՀԱՏՈՒՄԸ

11. Հայտերի համապատասխանությունը Մրցույթի պայմաններին

- 11.1. **Կոմիտեն** ուսումնասիրում է **Մրցույթին** ներկայացված **Հայտերի** համապատասխանությունը **Մրցույթի** պայմաններին:
- 11.2. Բեալի ցանկերում (Beall's list, <https://beallslist.net/>) ներառված կեղծ կամ «գիշատիչ» հրատարակչություններում կամ պարբերականներում հրատարակված աշխատությունների ներկայացվածությունը **Հայտում**,
- 11.3. Ստուգման արդյունքները տրամադրում է **Հայտերի** գնահատման համար ստեղծված **Խորհրդին**:
- 11.4. **Խորհրդի** կողմից քննարկվում է **Հայտը** փորձաքննության ենթարկելու հարցը:
- 11.5. **Խորհուրդը** հաստատում է փորձաքննության ենթակա **Հայտերի** ցանկը:

12. Փորձաքննությունը

12.1. **Խորհուրդը Կոմիտեի** հետ համատեղ մշակում և հաստատում է **Հայտերի** փորձաքննության առաջին և երկրորդ փուլերի (գիտական փորձաքննության և հարցազրույցի) գնահատման թերթիկները և վարման կարգը:

13. Փորձաքննության առաջին փուլը

13.1. Փորձաքննության առաջին փուլում **Խորհուրդը**, հաշվի առնելով **Նախագծի** ընդարձակ ամփոփագիրը (Հավելված 2.3), **Խմբի ղեկավարի** և համաղեկավարի գիտական հետազիծը (track record), մասնագիտական ինքնակենսագրությունը (CV), **Կազմակերպության** համապատասխանությունը **Նախագծի** նպատակներին, համաձայնության սկզբունքով ձևավորում է առաջին փուլը հաղթահարած և փորձաքննության հաջորդ փուլ անցած **Հայտերի** ցանկը:

13.2. Փորձաքննության առաջին փուլը չհաղթահարած **Հայտերի Խմբի** ղեկավարները տեղեկացվում են այդ մասին:

14. Փորձաքննության երկրորդ փուլը

14.1. Փորձաքննության առաջին փուլը հաղթահարած **Հայտերը** ենթարկվում են գիտական փորձաքննության, իսկ **Խմբի** ղեկավարների և համաղեկավարի հետ անցկացվում են հարցազրույցներ: Այս փուլում գնահատվում են խնդրի արդի վիճակը, նորույթը, հեռանկարը, **Կազմակերպությունում** իրականացման նախադրյալները, համապատասխանությունը ոլորտի զարգացման միտումներին, աշխատանքի ծավալի և իրականացման ժամկետների հիմնավորվածությունը, համագործակցության նպատակահարմարությունը, **Խմբի ղեկավարի**, համաղեկավարի, կատարողների որակավորումը և մասնագիտական համապատասխանությունը **Նախագծի** նպատակներին, գիտական արդյունքների տնօրինումը և տարածումը, **Նախահաշվի** հիմնավորվածությունը, ինչպես նաև **Մրցույթի** առանձնահատկություններից բխող այլ հարցեր:

14.2. **Հայտը** գիտական փորձաքննության է ենթարկվում առնվազն երկու փորձագետի կողմից: Որպես փորձագետ կարող է հանդես գալ նաև **Խորհրդի** անդամը:

14.3. Յուրաքանչյուր **Հայտի** համար փորձագետը լրացնում է գիտական փորձաքննության գնահատման թերթիկը:

- 14.4. Երկու փորձագետների գնահատականները գիտական փորձաքննության առավելագույն գնահատականի 30 և ավելի տոկոսով տարբերվելու դեպքում **Հայտը** ենթարկվում է փորձաքննության երրորդ փորձագետի կողմից: Այդ դեպքում գիտական փորձաքննության գնահատականը երեք փորձագետների՝ երկու իրար մոտ գնահատականների միջին թվաբանականն է: Երեք փորձագետների գնահատականների հավասար տարբերությունների դեպքում գիտական փորձաքննության գնահատականը երկու առավելագույն գնահատականների միջին թվաբանականն է:
- 14.5. Գիտական փորձաքննության ժամանակ փորձագետի առավելագույն գնահատականը կազմում է **Հայտի** առավելագույն գնահատականի 50 տոկոսը:
- 14.6. Հարցազրույցի ժամանակ **Խորհրդի** յուրաքանչյուր անդամ լրացնում է հարցազրույցի գնահատման թերթիկը:
- 14.7. Հարցազրույցի առավելագույն գնահատականը կազմում է **Հայտի** առավելագույն գնահատականի 50 տոկոսը:
- 14.8. Փորձաքննության երկրորդ փուլի գնահատականը երկու փորձագետների գնահատականների միջին թվաբանականի և հարցազրույցի գնահատականների միջին թվաբանականի գումարն է:
- 14.9. **Կոմիտեի** և փորձագետների կողմից Հայտի բովանդակության, գիտական փորձաքննության ընթացքի և արդյունքի վերաբերյալ տեղեկությունների տրամադրումն այլ անձանց արգելվում է՝ համաձայն «Գիտական և գիտատեխնիկական փորձաքննության մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքով սահմանված դրույթների:

15. Գնահատման արդյունքները

- 15.1. **Կոմիտեն** փորձաքննության երկրորդ փուլի արդյունքներով ձևավորում է **Հայտերի** վարկանիշային ցանկ՝ գնահատականների նվազման կարգով և ներկայացնում **Խորհրդին**՝ քննարկման:
- 15.2. Խորհուրդը **Կոմիտեի** նախագահին է ներկայացնում Հայտերի գնահատականների վարկանիշային ցանկը:
- 15.3. **Կոմիտեն**, ելնելով Հայաստանի Հանրապետության պետական բյուջեից գիտական և գիտատեխնիկական գործունեության պայմանագրային (թեմատիկ) ֆինանսավորման հատկացումների չափից, որոշում է գիտական և գիտատեխնիկական գործունեության

յուրաքանչյուր բնագավառի շեմային գնահատականը և Հանրապետության կրթության, գիտության, մշակույթի և սպորտի նախարարին է ներկայացնում ֆինանսավորման երաշխավորված **Հայտերի** ցանկը և նախատեսված ֆինանսավորման չափը հաստատելու մասին հրամանի նախագիծը:

- 15.4. **Մրցույթի** արդյունքում ֆինանսավորման երաշխավորված **Հայտերի** ցանկը տեղադրվում է **Կոմիտեի** պաշտոնական կայքում:
- 15.5. **Կոմիտեն Կազմակերպության** ղեկավարին տրամադրում է տվյալ **Կազմակերպության** հաղթող **Հայտերի** ցանկը և յուրաքանչյուր **Հայտի Նախահաշիվը**:
- 15.6. **Կոմիտեն Խմբի ղեկավարին** տրամադրում է փորձաքննության արդյունքները և անցողիկ շեմային գնահատականը:

IV. ԱՅԼ ԴՐՈՒՅԹՆԵՐ

16. Հայտի տեխնիկական քննությունը

- 16.1. **Հայտը** չի դիտարկվում հետևյալ դեպքերում՝
 - չի պարունակում բոլոր անհրաժեշտ փաստաթղթերը,
 - չի բավարարում **Մրցույթի** հրավերի պայմաններին,
 - բովանդակությամբ համընկնում է Հայաստանի Հանրապետության պետական բյուջեից ֆինանսավորվող կամ ֆինանսավորված որևէ գիտական նախագծի հետ,
 - միաժամանակ ներկայացված է **Կոմիտեի** կողմից անցկացվող այլ մրցույթներին:

17. Այլ պայմաններ

- 17.1. Մտավոր սեփականության հեղինակային կամ արտոնագրային իրավունքի օբյեկտ հանդիսացող նյութեր պարունակող **Նախագիծը** և այնուհետև հաշվետվությունը ներկայացնելու դեպքում **Խմբի ղեկավարը** պետք է առաջնորդվի «Հեղինակային իրավունքի և հարակից իրավունքների մասին» և «Գյուտերի, օգտակար մոդելների և արդյունաբերական նմուշների մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքներով սահմանված դրույթներով:
- 17.2. **Նախագծի** իրականացման ընթացքում, յուրաքանչյուր 12 ամիսը լրանալուց հետո՝ տասնօրյա ժամկետում, **Կոմիտե** է ներկայացվում ընթացիկ հաշվետվություն, որի

հիման վրա **Խորհուրդը** տալիս է **Նախագծի** ֆինանսավորումը շարունակելու նպատակահարմարության մասին եզրակացություն:

- 17.3. **Նախագծի** իրականացման 35 ամիսը լրանալուց հետո՝ տասնօրյա ժամկետում, **Կոմիտե** է ներկայացվում եռամյա հաշվետվություն, ներառելով **Նախագծի** ակնկալվող միջանկյալ արդյունքները, որոնց հիման վրա **Խորհուրդը** տալիս է **Նախագծի** ֆինանսավորումը դադարեցնելու կամ ևս 24 ամիս շարունակելու նպատակահարմարության մասին եզրակացություն:
- 17.4. **Նախագծի** կատարման ընթացքում **Կոմիտեն** կարող է իրականացնել **Նախագծի** մշտադիտարկում և արդյունքները ներկայացնել **Խորհրդին**:
- 17.5. **Նախագծի** ֆինանսավորումը շարունակելու նպատակահարմարության մասին եզրակացություն տալիս **Խորհուրդը** պետք է հաշվի առնի նաև մշտադիտարկման արդյունքները:
- 17.6. **Նախագծի** հետագա ֆինանսավորումը դադարեցվում է ընթացիկ հաշվետվությունը սահմանված ժամկետում չներկայացնելու դեպքում:
- 17.7. **Նախագծի** իրականացման 60-րդ ամիսը լրանալուց հետո՝ տասնօրյա ժամկետում, **Կոմիտե** է ներկայացվում ամփոփիչ հաշվետվություն, որի հիման վրա **Խորհուրդը** տալիս է հաշվետվությունն ընդունելու մասին եզրակացություն:
- 17.8. **Կոմիտեն** կարող է ֆինանսավորման երաշխավորված **Նախագծերի** անոտացիան և հաշվետվությունը հրապարակել տպագիր կամ էլեկտրոնային եղանակով:
- 17.9. **Կոմիտեի, Կազմակերպության** և ֆինանսավորման երաշխավորված **Հայտի Խմբի** համադեկավարի միջև կնքվում է **Պայմանագիր**՝ «17.10.» կետում նշված պայմանագրերի առկայության դեպքում:
- 17.10. Ֆինանսավորման երաշխավորված **Նախագծի Խմբի** կատարողների դրամաշնորհի շրջանակներում կնքված պայմանագրերի պատճենները ներկայացվում են **Կոմիտե**:
- 17.11. **Նախագծի** իրականացման ընթացքում (ոչ շուտ քան 12 ամիս անց) **համադեկավարը** կարող է դիմել **Կոմիտե**՝ **Նախագծի** կատարողների թիվը **Նախագծին** առնչվող մասնագիտություն ունեցող առավելագույնը 2 մինչև 35 տարեկան կատարողներով ավելացնելու առաջարկով՝ ներկայացնելով համապատասխան հիմնավորում:
- 17.12. «17.11.» կետով ներգրավված կատարողները չպետք է լինեն Հայաստանի Հանրապետության պետական բյուջեի գիտական և գիտատեխնիկական գործունեության բազային ֆինանսավորմամբ ծրագիր իրականացնող որևէ կազմակերպության աշխատակից:

- 17.13. Կատարողների թիվն ավելանալու պարագայում **համադեկավարի, Կազմակերպության** և **Կոմիտեի** միջև կնքված **Պայմանագրի** գինն ավելանում է յուրաքանչյուր նոր կատարողի համար մինչև 1 800.0 հազար դրամով (12 ամսվա կտրվածքով):
- 17.14. **Նախագծի** իրականացման ընթացքում **Խմբի** ղեկավարը կարող է տեղափոխվել Հայաստանի Հանրապետություն (ոչ պակաս քան 12 ամիս տևողությամբ): Այդ նպատակով համադեկավարը դիմում է **Կոմիտե՝ Նախագծի** անդամների թիվը ևս մեկով ավելացնելու առաջարկով՝ ներկայացնելով համապատասխան հիմնավորում:
- 17.15. Կատարողների թիվը **Խմբի ղեկավարով** ավելանալու պարագայում **համադեկավարի, Կազմակերպության** և **Կոմիտեի** միջև կնքված **Պայմանագրի** գինն ավելանում է ամսեկան 600.0 հազար դրամով, իսկ ընտանիքի անդամ(ներ)ի հետ Հայաստանի Հանրապետություն տեղափոխվելու դեպքում՝ ամսեկան ևս 150.0 հազար դրամի չափով:
- 17.16. **Կազմակերպությունը, Խմբի ղեկավարի** տեղափոխվելու պարագայում, նրան ներառում է գիտական և գիտատեխնիկական գործունեության բազային ֆինանսավորմամբ ծրագրում: Եթե **Խմբի ղեկավարը** ծնվել է 1973 թվականի հունվարի 1-ից հետո, ապա նա կարող է զբաղեցնել 6.10 կետով ձևավորված գիտական ստորաբաժանման ղեկավարի պաշտոնը:
- 17.17. 17.14-17.16 կետերը կարող են կիրառվել նաև «Հեռավար լաբորատորիաների հիմնադրման ծրագիր 2022» մրցույթի հաղթողների համար:
- 17.18. Համադեկավարը կարող է դիմել **Կոմիտե՝** կատարողի համարժեք փոփոխություն կատարելու՝ ըստ տարիքային խմբի և գիտական գործունեության արդյունավետության ցուցանիշի, կամ **Խմբի** անդամների թիվը մեկով կրճատելու միջնորդությամբ՝ ներկայացնելով համապատասխան հիմնավորում: **Խմբում** կատարողի փոփոխություն կատարելու դեպքում համադեկավարը **Կոմիտե** է ներկայացնում նոր կատարողի հետ դրամաշնորհի շրջանակներում կնքված պայմանագրի պատճենը, իսկ խմբի անդամների թվի կրճատման դեպքում կնքվում է **Պայմանագրի** գնի փոփոխության մասին համաձայնագիր:

ԳԻՏԱԿԱՆ ԵՎ ԳԻՏԱՏԵԽՆԻԿԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ԲՆԱԳԱՎԱՌՆԵՐԸ ԵՎ ՄԱՍՆԱԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ՝ ՀԱՄԱՊԱՏԱՍԽԱՆ ԴԱՍԻՉՆԵՐՈՎ

<p>1. ԲՆԱԿԱՆ ԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ</p> <p>1.1 Մաթեմատիկա</p> <p>1.2 Ինֆորմատիկա և համակարգչային գիտություններ</p> <p>1.3 Ֆիզիկա և աստղագիտություն</p> <p>1.4 Քիմիա</p> <p>1.5 Երկրի մասին և դրան հարակից բնապահպանական գիտություններ</p> <p>1.6 Կենսաբանական գիտություններ</p> <p>2. ՃԱՐՏԱՐԱԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ՏԵԽՆՈԼՈԳԻԱ</p> <p>2.1 Քաղաքաշինություն և ճարտարապետություն</p> <p>2.2 Էլեկտրատեխնիկա, էլեկտրոնիկա, էներգետիկա, համակարգչային և տեղեկատվական տեխնոլոգիաներ</p> <p>2.3 Մեխանիկա</p> <p>2.4 Մեքենագիտություն և մեքենաշինություն</p> <p>2.5 Քիմիական տեխնոլոգիաներ</p> <p>2.6 Նյութագիտություն</p> <p>2.7 Բժշկական սարքաշինություն</p> <p>2.8 Էկոլոգիա</p> <p>2.9 Կենսատեխնոլոգիա</p> <p>2.10 Նանոտեխնոլոգիա</p> <p>3. ԲԺՇԿԱԿԱՆ ԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ</p> <p>3.1. Ընդհանուր բժշկություն</p> <p>3.2. Կլինիկական բժշկություն</p> <p>3.3. Բժշկական կենսատեխնոլոգիա</p>	<p>4. ԳՅՈՒՂԱՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ</p> <p>4.1 Անասնաբուծություն, անասնաբուժություն</p> <p>4.2 Բուսաբուծություն</p> <p>4.3 Հողագիտություն, ագրոքիմիա, բույսերի պաշտպանություն</p> <p>4.4 Գյուղատնտեսական կենսատեխնոլոգիա</p> <p>5. ՀԱՍԱՐԱԿԱԿԱՆ ԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ</p> <p>5.1 Հոգեբանություն</p> <p>5.2 Տնտեսագիտություն և գործարարություն</p> <p>5.3 Մանկավարժական գիտություններ</p> <p>5.4 Սոցիոլոգիա</p> <p>5.5 Իրավունք</p> <p>5.6 Քաղաքական գիտություններ</p> <p>5.7 Սոցիալական և տնտեսական աշխարհագրություն</p> <p>5.8 Զանգվածային լրատվություն և հաղորդակցություն</p> <p>6. ՀԱՅԱԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ՀՈՒՄԱՆԻՏԱՐ ԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ</p> <p>6.1 Պատմություն, հնագիտություն</p> <p>6.2 Լեզվագիտություն, գրականագիտություն</p> <p>6.3 Փիլիսոփայություն, էթիկա</p> <p>6.4 Աստվածաբանություն, կրոնագիտություն</p> <p>6.5 Արվեստագիտություն</p>
--	--

ՀՀ ԿԳՄՍՆ ԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ԿՈՄԻՏԵԻ
ՆԱԽԱԳԱՀ ՊԱՐՈՆ ՍԱՐԳԻՍ ՀԱՅՈՑՅԱՆԻՆ

ՔԱՂԱՔԱՑԻ _____
(անուն հայրանուն)
_____ հց
(ազգանուն)

(հասցե)

(հեռախոս)

Դ Ի Մ Ո Ւ Մ

Խնդրում եմ ընդունել Գիտական և գիտատեխնիկական գործունեության պայմանագրային (թեմատիկ) ֆինանսավորման շրջանակներում «Հեռավար լաբորատորիաների հիմնադրման ծրագիր 2023» մրցույթին մասնակցության «_____» վերնագրով հայտը:

Դիմող՝ _____
(ստորագրություն)

(_____)
(անուն, ազգանուն)

« ____ » _____ 2023թ.

Նախագծի վերնագիրը

Ընդարձակ ամփոփագիրը

Ընդարձակ ամփոփագիրը գնահատվում է փորձաքննության առաջին փուլում, հարկավոր է ներկայացնել անգլերեն, մինչև 2 էջ:

Ընդարձակ ամփոփագիրը պետք է լինի **Նախագծի** հակիրճ տարբերակը և շեշտադրի հետազոտության կարևորությունն ու նպատակահարմարությունը:

Ն ա խ ա գ ի ծ

Ներկայացնել անգլերեն, մինչև 12 էջ՝ ներառյալ գրաֆիկները, գծագրերը, լուսանկարները և գրականության ցանկը.

1. Համառոտ բնութագիրը (անոտացիա)

2. Հետազոտական խնդրի վերաբերյալ գիտելիքների ներկա վիճակի մասին վերլուծությունը

3. Ծրագրի նպատակները և խնդիրները

4. Հետազոտական նախագիծը

5. Իրականացման միջոցներ: Մեթոդները

6. Օրացուցային պլանը (ըստ եռամսյակների կամ Գանտի աղյուսակ)

7. Խմբի ձեռքբերումները տվյալ ոլորտում, օտարերկրյա գործընկերոջ համապատասխանությունը և ակնկալվող արդյունքները

8. Խմբի զարգացման հեռանկարները (ռիսկերը և հնարավորությունները)

9. Ակնկալվող արդյունքների քանակական և որակական ցուցանիշներ (գիտական հոդվածներ, գիտաժողովների նյութեր և այլն), նորարարական կարողության օգտագործում (տեխնոլոգիական ներդրում, ցուցադրում, փորձնական նմուշ, նախատիպ և այլն), մտավոր սեփականության տնօրինում (արտոնագիր, հեղինակային իրավունք և այլն), միջազգային համագործակցային կապերի ամրապնդում, համագործակցության հեռանկարներ)

10. Օգտագործված գրականության ցանկ